

IZCILIE PANTIŅI

सुभाषितानि। *subhāṣitāni*¹

♪ 1) Krauklis ir melns, dzeguze arī. Kāda tiem atšķirība?
Kad pienāk pavasaris, tad dzirdi, kur krauklis, kur dzeguze dzied.

काकः कृष्णः पिकः कृष्णः कोभेदो पिककाकयोः।

kākah krṣṇah pikah krṣṇaha ko-bhedo pika-kāka-joho

(burt. krauklis melns dzeguze melna kāda atšķirība dzeguze-krauklis-starp)

वसन्तसमये प्राप्ते काकः काकः पिकः पिकः॥

vasanta-samaje prapte kākah kākah pikah pikaha

(burt. pavasara-laikā pienācis krauklis krauklis dzeguze dzeguze)

♪ 2) Gulbis ir balts, stārķis arī. Kāda tiem atšķirība?
Pienu no ūdens skaidri izšķir gulbis, bet stārķis nē.

हंसः श्वेतः बकः श्वेतः कोभेदो बकहंसयोः।

hamsa śveta baka śvetaha ko-bhedo baka-hamsa-joho

(burt. gulbis balts stārķis balts kāda atšķirība stārķis-gulbis-starp)

नीरक्षीरविवेके तु हंसो हंसो बको बकः॥

nīra-kṣīra-viveke tu hamsa hamsa bako bakaha

(burt. ūdens-piens-izšķirt bet gulbis gulbis stārķis stārķis)

♪ 3) Samsāras rūgtam kokam – divi augļi kā amrita saldme:
Labu teicienu rāsas bauda un labu cilvēku sabiedrība.

संसारकटुवृक्षस्य द्वे फले ह्यमृतोपमे।

samsāra-kaTu-vrkṣasja dve phale hy-amrto-pame

(burt. samsāras-rūgtajam-kokam divi augļi kā-amrita-nektārs)

सुभाषितरसास्वादः संगतिः सुजनैः सह॥

subhāṣita-rasā-svādah samgatih sudžanaih saha

(burt. labu teicienu-esences-bauda sabiedrība labiem-draugiem ar)

♪ 4) Tik dāsns skopulis nav bijis un nebūs neviens,
Kas atdāvina naudu citiem, pats tai nepieskaroties.²

कृपणेन समो दाता न भूतो न भविष्यति।

krpaNena samo dātā na bhūto na bhaviṣjati

(burt. skopulis tāds devība ne ir ne būs)

अस्पृशन्नेव वित्तानि यःपरेभ्यः प्रयच्छति॥

asprṣann-eva vittāni jah-parebhyah prajaččhati

(burt. nepieskaroties-pat naudu jebkuram-citam atdod)

¹ Lielos burtus Š, T, D un N izrunā kā retrofleksus, mēles galiņu turot pie augslējām.

² Dzīvī viņš tikai uzkrāj, pats neizmantojot un citiem neziedojo, bet pēc nāves visu viņa naudu tik un tā iegūst citi.

**♪ 5) Retie novērtē citu tikumus, retie spēj mīlēt nabagus,
Retie strādā citu labā un noskumst dēļ citu bēdām.**

विरला जानन्ति गुणान् विरलाः कुर्वन्ति निर्धने स्नेहम्।

viralā džānanti guNān viralāh kurvanti nir-dhane sneham
(burt. retie zina tikumus retie dara bez-naudīgajos iemīlēšanos)

विरला परकार्यरताः परदुःखेनापि दुःखिता विरलाः ॥

viralā para-kārya-ratāh para-duhkhenā-pi dukhkitā viralāha
(burt. retie citiem-darbu-velta citu ciešanām arī cieš līdzī retie)

**♪ 6) Bez kājām un tālu ceļo; daiļrunīgs un nav zinātnieks.
Bez mutes un runā tieši. Kas to uzminēs, tas būs gudrais.**

अपदो दूरगामी च साक्षरो न च पण्डितः।

apado dūragāmī ča sākṣaro na ča paNDitaha
(burt. bez-kājām tālu-iet un daiļrunīgs ne un zinātnieks)

अमुखः स्फुटवक्ता च यो जानाति सः पण्डितः ॥

amukhah spuTavaktā ča jo džānāti sah paNDitaha
(burt.bez-mutes tieša-runā un kas zina viņš zinātnieks)

**♪ 7) Tikumīgi ļaudis noliecas kā koki, nesdami augļus;
Bet sausi koki un mulķi cieņā nenoliecas nekad.**

नमन्ति फलिनो वृक्षाः नमन्ति गुणिनो जनाः।

namanti phalino vṛkṣāh namati guNino džanāha
(burt. klanās nesoši-augļus koki klanās tikumīgi cilvēki)

शुष्कवृक्षश्च मूर्खाश्च न नमन्ति कदाचन ॥

ṣuṣkavṛkṣaščā mūrkaščā na namanti kadāčana
(burt. sausi-koki un mulķi un ne klanās nekad)

**♪ 8) Vai palma patiesi ir koks un moskīts arī ir putns,
Vai jāņtārpiņš nes gaismu? Tad kā, mēs neesam dzejnieki?**

एरण्डोऽपि तरुस्तावत् मशकोऽपि विहङ्गमः।

ēraNDohpi tarustāvat maṣakohpi vihangamaha
(burt. palma-arī koks-patiesi kā moskīts-arī putns)

खद्योतोऽपि किल ज्योतिः वयं न कवयः कथम् ॥

khadjotohpi kila džjotihī vajam na kavajah katham
(burt. jāņtārpiņš vai? gaisma mēs ne dzejnieki kā?)

**9) Rokas izpušķo devība, kaklu – patiesība,
Auskari ir zinības. Kādas gan rotas vēl vajag?**

हस्तस्य भूषणं दानं सत्यं कण्ठस्य भूषम्।

hastasja bhūṢaNam dānam satjam kaNThasja bhūṢam
(burt. rokas pušķojums dānums patiesība kakla pušķojums)

श्रोत्रस्य भूषणं शास्त्रं भूषणैः किं प्रयोजनम् ॥

śrotrasja bhūṢaNam śāstram bhūṢanaiḥ kim prajodžanam
(burt. ausu pušķojums zinības pušķojumi kādi vajadzīgi)

**10) Kur slīņķim rast zināšanas, kur nezinošam gūt naudu,
Kur nabagam rast draugus un nedraudzīgajam – laimi?**

अलसस्य कुतो विद्या अविद्यस्य कुतो धनम्।

alajasja kuto vidjā avidjasja kuto dhanam

(burt. nestrādīgais kur zināšanas nezinošais kur bagātība)

अधनस्य कुतो मित्रं अमित्रस्य कुतो सुखम्॥

adhanasja kuto mitram amitrasja kuto sukham

(burt. nebagātais kur draugs nedraudzīgais kur laime)

**11) Zemie vēlas dārgumus, viduvējie – dārgumus un godu,
Viscēlākie vēlas tikai godu, jo kā dārgums viņiem ir gods.**

अधमा धनमिच्छन्ति धनं मानं च मध्यमाः।

adhamā dhanam-ičchanti dhanam mānam ča madhjamāha

(burt. zemākie bagātību vēlas bagātību godu un viduvējie)

अत्तमा मानमिच्छन्ति मानो हि महतां धनम्॥

attamā mānam-ičchanti māno hi mahatām dhanam

(burt. augstākie godu vēlas gods kā viņiem bagātība)

**12) Viņu spēks ir viņu gudrība, bet kur muļķiem rast spēku?
Mežā pat trusītis uzvar lauvu, kas apdullis varenības dēļ.**

बुद्धिर्यस्य बल तस्य निर्बुद्धेस्तु कुतो बलम्।

buddhirjasja bala tasja nirbuddhes-tu kuto balam

(burt. mežā lauva spēka-reibuma-dēļ truša tiek sakauts)

वने सिंहः मदोन्मत्तः शशाकेन निपातितः॥

vane simhah madon-mat-tah šašakena nipātītaha

(burt. gudrības spēks viņa negudriem-bet kur spēks)

**13) Kādas domas – tāda runa, kāda runa – tāda rīcība,
Tikumīgais saskaņo sevi domās, runās un darbos.**

यथा चित्तं तथा वाचो यथा वाचस्तथा क्रिया।

jathā čittam tathā vāčo jathā vāčas-tathā krijā

(burt. kāds prāts tāda runa kāda runa-tāda rīcība)

चित्ते वाचि क्रितायां च साधुनामेकरुपता॥

čitte vāči kritājām ča sādhunām-eka-rupatā

(burt. prātā runā darbībās un labais-viens-ķermenis)

**14) Kā visi ūdeņi, kas krīt no debesīm, aizplūst uz jūru,
Tā jebkurš sveiciens dieviem nonāk absolūtajā realitātē.**

आकाशात् पतितं तोयं यथा गच्छति सागरम्।

ākāšāt patitam tojam jathā gaččhati sāgaram

(burt.no-debesīm krītošie ūdeņi kā iet jūra)

सर्वदेवं नमस्कारं केशवं प्रति गच्छति॥

sarva-devam namaskāram kešavam prati gaččhati

(burt.viss-dievs sveiciens Krišna pretī iet)

**15) Aṣṭādaśapadma purāṇa tekstos Vjāsa izcēla divas frāzes:
Labu darot – gūsi svētību, bet kaitējot – mantosi grēku.**

अष्टादशपुराणेषु व्यासस्य वचनद्वयम्।

aṣṭādaśa-purāṇeṣu vjāsasja vačana-dvajam

(burt. 18-purānās Vjāsas teicieni-divi)

परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम्॥

paro-pakāraha puṇyāya pāpāya para-pīḍanam

(burt. pārējiem-darīt svētība noziegums pārējiem-kaitēt)

**16) Zvēri paši par sevi neiesoļo guļoša lauvas mutē.
Tāpat arī darbi nepiepildās domās, bet gan rīkojoties.**

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः।

udjamaena hi sidhjanti kāryāṇi na mano-rathaihi

(burt. centīgi kā piepildīties darbi nē domu-vēlmes)

न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः॥

na hi suptasja simhasja praviśanti mukhe mrgāha

(burt. nē kā guļoša lauvas ieiet mutē zvēri)

ASTOṆU LOCĪJUMU PANTIṆI

**Nom. ♪ 17) Taisnība uzvar, ne netaisnība; patiesība uzvar, ne meli;
Piedošana uzvar, ne dusmas; dievišķais uzvar, ne miesas kāres.**

धर्मो जयति नाधर्मः सत्यं जयति नानृतम्।

dharmo džajati na-adharmaha satjam džajati na-anRtam

(burt. taisnība uzvar ne-netaisnība patiesība uzvar ne-meli)

क्षमा जयति न क्रोधो देवो जयति नासुरः॥

kṣamā džajati na krodho devo džajati na-asuraha

(burt. piedošana uzvar ne dusmas dievs uzvar ne-dēmons)

**Akk. ♪ 18) Vasudevas dēlam, Dievam, kas nonāvēja ļauno Kamsu un Čānūru;
Devakī vislielākajai laimei – Krišnam es klanos, Visuma Skolotājam.**

वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूरमर्दनम्।

vasudeva-sutam devam kamsa-čānūra-mardanam

(burt. Vasudevas-dēlam dievam Kamsas-Čānūras-nonāvētājam)

देवकीपरमानन्दं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम्॥

devakī-parama-anandam kRṢṢNam vande džagad-gurum

(burt. Devakī-vislielākajam-priekam Krišnam klanos visuma-guru)

**Inst. ♪ 19) Gudrajam laiks paiet dzejojot, rakstot, jokojojot;
Bet muļķim – apreibinoties, guļot vai ķildojojoties.**

काव्यशास्त्रविनोदेन कालो गच्छति धीमताम्।

kāvja-śāstra-vinodena kālo gaččhati dhīmatām

(burt. dzeja-raksti-joki laiks iet gudrais)

व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा॥

vjasanena tu mūrkhāṇāṃ nidrajā kalahena vā

(burt. reibums bet muļķis gulēt strīdēties vai)

Dat. ♪ 20) **Ļaunajo gudrība ir strīdiem, manta – lepnībai, Ļauno spēks ir, lai kaitētu citiem.**

विद्या विवादाय धनं मदाय

vidjā vivādāja dhanam madāja
(burt. gudrība strīdiem manta lepnībai)

खलस्य शक्तिः परपीडनाय।

khalasja šaktiḥ para-pīDanāja
(burt. Ļauno spēks citu-kaitēšanai)

Bet labajiem viss ir tieši pretēji: gudrība – izziņai, Manta – dāvanām, spēks – citu aizsardzībai.

साधोस्तु सर्वं विपरीतमेतत्

sādhos-tu sarvam viparītam-etat
(burt. labajo-bet viss pretēji-tas)

ज्ञानाय दानाय च रक्षणाय॥

dḥānāja dānāja ča rakṣāNāja
(burt. izziņai devībai un aizsardzībai)

Ablat. ♪ 21) **Grāmata saka: nedod mani muļķa rokās, Sargā no eļļas, ūdens un slikta iesējuma!**

तैलाद्रक्षेत् जलाद्रक्षेत् रक्षेत् शिथिलबन्धनात्।

tailād-rakṣet džalād-rakṣet rakṣet šithila-bandhanāt
(burt. no-eļļas-sargā no-ūdens-sargā sargā no-valīga-iesējuma)

मूर्खहस्ते न दातव्यम् एवं वदति पुस्तकम्॥

mūrkhahaste na dātavyam evam vadati pustakam
(burt. muļķa-rokā ne dodama šādi saka grāmata)

Ģen. ♪ 22) **Cilvēka rota – skaists izskats, izskata rota – tikumība, Tikumu rotājums – izpratne, izpratnes rotājums – piedošana.**

नरस्याभरणं रूपं रूपस्याभरणं गुणः।

narasja-abharaNam rūpam rūpasja-abharaNam guNaha
(burt. cilvēka-rotājums forma formas-rotājums tikumi)

गुणस्याभरणं ज्ञानं ज्ञानस्याभरणं क्षमा॥

gunasja-abharaNam dḥānam dḥānasja-abharaNam kṣamā
(burt. tikumu-rotājums izpratne izpratnes-rotājums piedošana)

Lok. ♪ 23) **Draugu pārbauda nelaimē, kareivi - cīņas laukā, Kalpu pārbauda pieticībā, bet dāsnumu - bada laikā.**

व्यसने मित्रपरीक्षा शूरपरीक्षा रणङ्गणे भवति।

vjasane mitra-parīkṣā šūra-parīkṣā raNangaNe bhavati
(burt. nelaime drauga-pārbaude drošsirža-pārbaude cīņas-laukā ir)

विनये भृत्यपरीक्षा दानपरीक्षा च दुर्भिक्षे॥

vinaje bhRtja-parīkṣā dāna-parīkṣā ča durbhikṣe
(burt. pieticībā kalpa-pārbaude devības-pārbaude un sausumā)

**Vok. ♪ 24) Es paklanos Tev, visu pirmā dieve; Tu, gaismas devēja, svētī jel mani!
Es paklanos Tev, Tu dāvā mums dienu; Lai slava Tev, rītausmas radītāja!**

आदिदेव नमस्तुभ्यं प्रसीद मम भास्कर।

ādi-deva namas-tubhjam prasīda mama bhās-kara
(burt. pirmdiev, paklanos-Tev svētī mani gaismas-darītāj)

दिवाकर नमस्तुभ्यं प्रभाकर नमोस्तुते॥

divā-kara namas-tubhjam prabhā-kara namo-stu-te
(burt. dienas-darītāj, paklanos-Tev rītausmas-darītāj, lai slava Tev!)

Visi locījumi-1 ♪

**25-1) Rāma, dārgakmens visu karaļu vidū, vienmēr uzvar. Es pielūdzu Rāmu, Ramešas vīru.
Rāmam, kurš noslaktēja naktī klejojošo dēmonu baru, lai slava.**

रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं भजे।

rāmo rādža-maNihi sadā vidžjate rāmam ramešam bhadže
(burt. Rāma rādžu-dārgakmens vienmēr uzvar Rāmu Ramešu pielūdzu)

रामेणाभिहता निशाचरचमू रामाय तस्मै नमः।

rāmeNa-abhihatā nišā-čara-čamū rāmāja tasmai namaha
(burt. Rāmas-noslaktēta nakts-klaidoņu-armija Rāma tev klanos)

Nav nekā augstāka par Rāmu, es esmu Rāmas kalps.

Ak, Rāma, pacel mani, lai mans prāts vienmēr ir ar Tevi!

रामान्नास्ति परायणं परतरं रामस्य दासोऽस्म्यहम्।

rāmān-na-asti parājaNam parataram rāmasja dāso-smi-aham
(burt. Rāma-ne-ir augstākais vispārākais Rāmas kalps esmu-es)

रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम मामुद्धर॥

rāme čittalajaha sadā bhavatu me bho rāma mām-uddhara
(burt. Rāmā-prāta-patvērums vienmēr lai-ir man ak Rāma mani pacel)

Visi locījumi-2 ♪

**25-2) Lai Krišna-Trīs Pasauļu guru mūs sargā! Krišnu es godinu.
Krišna iznīcina nemirstīgos naidniekus. tam Krišnam lai slava!**

कृष्णो रक्षतु नो जगत्रयगुरुः कृष्णं नमस्याम्यहम्।

kRŠNo rakŠatu no džaga-traja-guruh kRŠNam namasjāmj-aham
(burt. Krišna sargā mūs pasaules-trīs-guru Krišnu godinu-es)

कृष्णेन अमरशत्रवो विनिहताः कृष्णाय तस्मै नमः।

kRŠNena amara-šatravo vinihatāh kRŠNāja tasmai namaha
(burt. Krišnas(no) nemirstīgie-naidnieki iznīcināti Krišnam tam gods)

Tikai no Krišnas ir radusies šī pasaule, es esmu Krišnas kalps.

Iekš Krišnas pastāv šis visums. Ak, Krišna, sargā mani!

कृष्णात् एव समुत्थितं जगदिदं कृष्णस्य दासोऽस्म्यहम्।

kRŠNāt eva samutthitam džagad-idam kRŠNasja dāso 'smj-aham
(burt. Krišnas(no) tikai radusies pasaule-ši Krišnas kalps esmu-es)

कृष्णे तिष्ठति सर्वमेतदकिलं हे कृष्ण रक्षस्व माम्।

kRŠNe tiŠThati sarvam-etad-akilam he kRŠna rakŠasva mām
(burt. Krišnā stāv viss-ši-kosmos ak Krišna sargā mani)

POTENCIĀLĀS (darb.v.) FORMAS (26.-29. pantiņi)

♪ 26) Ja kāds vēlas izkļaides, tam jāatmet gudrība,
Ja kāds vēlas gudrību, tam jāatmet izkļaides.

सुखार्थी चेत् त्यजेद्विद्यां

sukha-arthī čet tjadžed-vidjām

(burt. laimi-gribošais ja jāatmet gudrību)

विद्यार्थी चेत् त्यजेत् सुखम्।

vidja-arthī čet tjadžet sukham

(burt. gudrību-gribošais ja jāatmet laimi)

Kur ir tā cilvēka gudrība, kas tiecas pēc izkļaidēm?

Kur ir tā cilvēka izkļaides, kas tiecas pēc gudrības?

सुखार्थिनः कुतो विद्या

sukha-arthinaha kuto vidjā

(burt. laimi-gribošajam kur gudrība)

कुतो विद्यार्थिनः सुखम्।

kuto vidja-arthinah sukham

(burt. kur gudrību-gribošajam laime)

♪ 27) Ir jāspēr soļi ar skaidru skatu; jādzēr ūdens, kas izkāsts caur drānu;
Jāteic runas, kas ar patiesību tīrītas; jāizturas saskaņā ar skaidru prātu.

दृष्टिपूतं न्यसेत् पादं वस्त्रपूतं पिबेत् जलम्।

dRŠTi-pūtam njaset pādā vāstrpūtam pibet džalam

(burt. skatiens-skaidru jānoliek pēdu drāna-skaidru jādzēr ūdeni)

सत्यपूतां वदेत् वाणीं मनःपूतं समाचरेत्॥

satja-pūtam vadet vāNīm manah-pūtam samāčaret

(burt. patiesība-skaidri jāsaka vārdi prāts-skaidru jāizturas)

♪ 28) Tiecies pēc vēl neiegūtām lietām, bet iegūto sargā no visa spēka!
Nosargāto uzkrāj krietnā veidā, un uzkrāto ziedo svētvietās!

धनमलब्धं काङ्क्षेत, लब्धं रक्षेत् प्रयत्नतः।

dhanam-alabdham kāngṢeta, labdham rakṢet prajāt nataha

(burt. mantu-neiegūto vēlies, iegūto sargā cik-iespējams)

रक्षितं वर्धयेत् सम्यक्, वृद्धं तीर्थेषु निक्षिपेत्॥

rakṢitam vardhajet samjak, vRddham tīrtheṢu nikṢipet

(burt. nosargāto vairo patiesi, uzkrāto svētvietās nolikt)

♪ 29) Ar mieru jāuzvar dusmas; ļaunais ar labo jāuzvar;
Jāuzvar skopais ar dāsnumu un meli – ar patiesību.

अक्रोधेन जयेत् क्रोधम् असाधुं साधुना जयेत्।

akrodhena džajet krodham asādhum sādunā džajet

(burt. ne-dusmas jāuzvar dusmas ne-labais ar-labo jāuzvar)

जयेत् कदर्यं दानेन जयेत् सत्येन चानृतम्॥

džajet kadarjam dānena džajet satjena ča-anRtam

(burt. jāuzvar skopais ar-dāsnumu jāuzvar ar-patiesību un-meli)

♪ 30) Ne zagļi nozog, ne kungi atņem, ne brāļi sadala, ne arī nastu rada,
Jo vairāk izdod, jo vairojas pār visām bagātībām vispārākā – gudrība.

न चोरहार्यं न च राजहार्यं न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि।

na čora-hārjam na ča rādža-hārjam na bhrātR-bhādžjam na ča bhāra-kāri
(burt. ne zagļi-paņem ne arī kungi-paņem ne brāļi-sadala ne arī nastu-rada)

व्यये कृते वर्धते एव नित्यं विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्॥

vjaje kRte vardhate eva nitjam vidjā-dhanam sarva-dhana-prādhānam

(burt. izdevumi rodas pieaug tikai ik-dienas gudrība-bagātība visām-bagātībām-pārāka)

♪ 31) Šis pieder man, bet tas – tev, tā skaita šaurpierīši,
Bet tiem, kam plašs prāts, pasaule ir viena ģimene.

अयं निजः परो वेत्ति, गणना लघुचेतसाम्।

ajam nidžah paro vetti gaNanā laghu-četasām
(burt. šis mans tas citi rēķināt šaurs-prāts)

उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम्॥

udāra-čaritanām tu vasudha-iva kuTumbakam
(burt. plašs-prāts bet pasaule-pats ģimene)

♪ 32) Par labu citiem koki nes augļus;
Par labu citiem upes plūst;
Par labu citiem govīs dod pienu;
Dēļ citu labuma šīs ķermenīs mans.

परोपकाराय फलान्ति वृक्षाः

para-upakārāja phalānti vRkŠāha
(burt. citu-labumam augļojas koki)

परोपकाराय वहन्ति नद्यः।

para-upakārāja vahanti nadjaha
(burt. citu-labumam plūst upes)

परोपकाराय दुहन्ति गावः

para-upakārāja duhanti gāvaha
(burt. citu-labumam pienoņas govīs)

परोपकारार्थमिदं शरीरम्॥

para-upakāra-artham-idam šarīram
(burt. citu-labuma-dēļ-šīs ķermenīs)

♪ 33) Tie izskauž prāta kūtrumu un runās iesēj taisnību,
Tie ved pie cieņas izaugsmes un iznīcina ļaunumu,
Tie prātu attīra, it visur slavu izplata,
Ak, saki, vai ir kaut kas, ko nepaveic labi draugi?

जाड्यं धियो हरति सिञ्चति वाचि सत्यं

džādjam dhijo harati siņčati vāči satjam
(burt. kūtrumu prāta nogalina izkaisa runas patiesību)

मानोन्नतिं दिशति पापमपाकरोति।

māno-unnatim dišati pāpam-apākaroti
(burt. cieņa-izaugsme norāda ļaunumu-iznīcina)

चित्तं प्रसादयति दिक्षु तनोति कीर्ति।

ĉittam prasādajati dikṣu tanoti kīrtim

(burt. prātu attīra virzienos izplata slavu)

सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम्॥

sat-sangatih kathaja kim na karoti pumsām

(burt. laba-sabiedrība saki ko ne dara cilvēkam)

**♪ 34) Kur sievietes godina, tur dievietes iemājo,
Kur sievietes nicina, tur viss kļūst neauglīgs.**

यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवताः।

jatra nārjas-tu pūdžjante rāmante tatra devatāha

(burt. kur sievietes-bet godina spēlējas tur dievietes)

यत्रैतास्तु न पूज्यन्ते सर्वास्तत्राफलाः क्रियाः ॥

jatra-itās-tu na pūdžjante sarvās-tatra-apalāh krijāha

(burt. kur-tās-bet ne godina visas-tur-neauglīgas darbības)

**♪ 35) Divkrāsu dzeguze izslāpusi lūdz mākonim dažas lietus lāses,
Bet tas arī visumu pilda ar ūdeni, ak, kāds diža vīra dāsnums!**

चातकस्त्रिचतुरान् पयःकणान् याचते जलधरं पिपासया।

ĉātakas-tri-ĉaturān pajah-kaNān jāčate džaladharam pipāsajā

(burt. ĉātaka-trīs-četras ūdens-lāses lūdz mākonim ar-slāpēm)

सोऽपि पूरयति विश्वमम्भसा हन्त हन्त महतामुदारता।

So-opi pūrajati višvam-ambhasā hanta hanta mahatām-udāratā

(burt. viņš-arī pielej visums-ūdeni ak ak diženo-dāsnums)

**36) Viņi – simts, bet mēs – pieci, tā tas ir savējo ķildās;
Bet kad nonāk līdz cīņai ar citiem, mēs esam simts un pieci.**

ते शतं हि वयं पञ्च स्वकीये विग्रहे सति।

te šatam hi vajam pañča svakīje vigrāhe sati

(burt. viņi simts kā mēs pieci savējā strīdā ir)

परैस्तु विग्रहे प्राप्ते वयं पञ्चाधिकं शतम्॥

parais-tu vigrāhe prāpte vajam pañčā-dhikam šatam

(burt. ar-citiem-bet strīdā nonākot mēs pieci-pāri simtam)

**37) Es slavīnu Vālmīki, kas kā dzeguze uzlaidies uz dzejas zariņa,
Saldi čivinādams saldās skaņas: „Rāma, Rāma!”**

कूजन्तं राम रामेति मधुरं मधुराक्षरम्।

kūdžantam rāma rāmeti madhuram madhur-ākṣaram

(burt. čivinādama Rāma Rāma-šo saldi saldo-skaņu)

आरुह्य कविताशाखां वन्दे वाल्मीकिकोकिलम्॥

āruhja kavitā-šākhām vande vālmīki-kokilam

(burt. pacēlies dzejas-zarā slavīnu Vālmīki-dzeguzi)

**38) Vālmīki-svētais lauva, dzejas meža klejotājs,
Izdzirdot viņa rēcienu-stāstu par Rāmu, kurš (gan) neiet viscēlāko ceļu.**

वाल्मीकेर्मुनिसिंहस्य कवितावनचारिणः।

vālmīker-muni-simhasja kavitā-vana-čāriNaha
(burt. Vālmīki-svētā-lauvas dzejas-meža-klejotāja)

शृण्वन्नामकथानादं को न याति परां गतिम्॥

šRNvan-rāma-kathā-nādam ko na jāti parām gatim
(burt. izdzirdot-Rāmas-stāsta-rēcienu kurš ne iet pārāko taku)

♪ 39) Tam, kam nav pašam izpratnes, ko gan viņam var raksti dot?

Tam, kuram nav acu, ko gan viņam dos spogulis?

यस्य नास्ति स्वयं प्रजा शास्त्रं तस्य करोति किम्।

jasja nāsti svajam pradžṇā šāstram tasja karoti kim
(kam nav savas gudrības raksts tam dara ko)

लोचनाभ्यां विहीनस्य दर्पणः किं करिष्यति॥

ločanābhjām vihīnasja darpaNah kim karišjati
(acīm nav(kam) spogulis ko darīs)

(no „Pañčatantras”, „Mahābhāratas” „Śrī Rāma rakša stotras”,
Kālidāsas, valdnieka Bartruari u.c. darbiem)

40) Tie, kuri cildina sanskritu, cildina tie kultūru,

Tie, kuri teic dzimto valodu un teic arī savu zemi,

Šie ļaudis dzīvo svētīti un bagāti.

संस्कृतं ये प्रशंसन्ति ये प्रशंसन्ति संस्कृतिम्।

मातृभाषां ये शंसन्ति ये स्वदेशं च शंसन्ति।

धन्यं जीवन्ति ते नराः॥